

Atte Harjanne vihr

Kirjallinen kysymys kaukolämmön asemasta

Eduskunnan puhemiehelle

Kaukolämpö on merkittävä osa Suomen energiajärjestelmää. Liki puolet asuin- ja palvelurakennuksista lämpenee kaukolämmöllä ja kaukolämpö onkin energia- ja materiaalitehokas ratkaisu kaupunkialueilla.

Historiallisesti kaukolämpöä on tuotettu erityisesti fossiilisilla polttoaineilla; erityisesti hiilellä, maakaasulla ja turpeella. Osana ilmasto- ja energiapolitiikkaa onkin 2000-luvulla ohjattu kaukolämmön käyttäjiä muihin lämmitysratkaisuihin. Samaan aikaan Euroopan unionin sääntely on sekin heikentänyt kaukolämmön asemaa markkinoilla. Taustalla on osaltaan kaukolämmön heikko tunnettuus Keski-Euroopassa, jossa kaukolämmön merkitys on huomattavasti Pohjoismaita, Baltiaa ja itäistä Keski-Eurooppaa pienempi.

Kaukolämmön tuotanto on puhdistunut ja puhdistuu kuitenkin nopeasti. Öljyn, kaasun, hiilen ja turpeen osuus on enää alle 15 prosenttia. Hukkalämpöjen hyödyntäminen ja sähkökattilat ovat kääntäneet jo myös biomassan polton laskuun. Tulevaisuudessa modulaarisella ydinvoimalla tuotettu lämpö yhdessä näiden kanssa mahdollistaa laajamittaisesta polttamisesta luopumisen ainakin suurimmissa kaukolämpöverkoissa kokonaan. Samalla kaukolämpö tukee energiamurrosta ja sektori-integraatiota laajemmin, kun lämpövarastot ja sähkökattilat tasaavat tuuli- ja aurinkosähkön vaihtelevaa tuotantoa ja datakeskusten ja vedyn tuotannon lämpö voidaan hyödyntää.

Kaukolämmön puhdistaminen päästöistä ja tuottaminen ekologisesti on sekä välttämättömyys Suomen ilmasto- ja luontotavoitteiden kannalta että jo meneillään olevaa kehitystä. Kaukolämmön asemaa markkinoilla heikentävä sääntely on siten ylimääräistä ja haitallista sekä ilmastopäästöjen vähentämisen että reilusti toimivien markkinoiden näkökulmasta. Oikean ohjausvaikutuksen aikaansaamiseksi lämmitysvalintojen ohjauksen tulisi olla teknologianeutraalia ja perustua eri tuotantomuotojen todellisten haittojen asianmukaiseen hinnoitteluun.

Nyt näin ei ole. Esimerkiksi rakennusten virallista energiatehokkuutta mittaavan E-luvun laskennassa merkitsee ostoenergian määrä, ei kiinteistön todellinen lämmöntarve. Tämä asettaa kiinteistökohtaisen lämpöpumpun edulliseen asemaan suhteessa kaukolämpöön, vaikka se tuotettaisiin lämpöpumpulla. Energiamuotokertoimilla on tasapainotettu tilannetta, mutta ei riittävästi. Kauko- ja maalämpö olisikin perusteltua asettaa kilpailuneutraaliin asemaan rakennusten energiatehokkuussääntelyssä.

Kirjallinen kysymys KK 487/2025 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä tavoin hallitus aikoo varmistaa kaukolämmön tasaveroisen kohtelun energiatehokkuutta ja päästövähennyksiä tavoittelevassa sääntelyssä ja ohjauksessa,

edistää puhtaan kaukolämmön asemaa Euroopan unionissa ja

toteuttaa kustannustehokasta, teknologia- ja kilpailuneutraalia energiapolitiikkaa?

Helsingissä 28.1.2026

Atte Harjanne vihr